

Vzdělávací materiál projektu Zlepšení podmínek výuky v ZŠ Sloup

Název vzdělávacího materiálu	Pohlavní buňky a početí
Anotace	Pracovní listy k opakování a shrnutí učiva o pohlavní soustavě. Žák plní úkoly přímo do pracovního listu.
Autor	Mgr. Hana Němcová
Vzdělávací oblast	Člověk a zdraví, Člověk a příroda
Očekávaný výstup	Žák pochopí funkci mužských a ženských pohlavních buněk a princip jejich splnutí.
Třída	8. – 9. ročník

1. Splynutí mužské a ženské pohlavní buňky

Vajíčka se tvoří a dozrávají v ženských pohlavních žlázách – vaječnicích. Jakmile vajíčko dozraje, uvolní se z vaječniku do vejcovodu. Tomuto procesu říkáme ovulace. Zralé vajíčko je největší buňkou lidského těla. Životnost vajíčka je 1 – 3 dny. Pokud není oplodněno, rozpadá se a je vyloučeno spolu s krví z těla ženy, dochází k menstruaci. Spermie se vytváří a dozrávají v mužských pohlavních žlázách - varlatech. Spermie žijí o něco déle (až 5 dní) a velmi rychle se pohybují. Mužské sperma obsahuje 60 až 120 milionů spermií v jednom mililitru, ale k vajíčku doputuje jen asi stovka z nich. Ostatní odumřou. S vajíčkem splyne pouze jedna jediná spermie - dojde k oplodnění. Oplodněné vajíčko se zachytí v děloze, kde se z něj postupně vyvíjí zárodek nového života. Začíná těhotenství (gravidita). Je to období od početí až do narození dítěte. Těhotenství trvá průměrně 10 lunárních měsíců (= 9 kalendářních). V jeho průběhu dochází v těle ženy k řadě změn. Vymizí menstruační krvácení, rozšiřuje se děloha, zvětšují se prsy a někdy je počátek těhotenství provázen i ranní nevolností a změněnou chutí k jídlu.

Okamžik, kdy žena otěhotní po pohlavním styku se nazývá oplodnění, početí nebo také koncepce. Existují různé způsoby, jak početí zabránit. Všechny prostředky které se využívají proti početí nazýváme antikoncepce.

(O dospívání a menstruaci - Výchovně vzdělávací program Johnson & Johnson, upraveno)

2. Doplnovačka

Doplň správné pojmy. Šipka označuje tajenku. Vybarvi číslo s názvem jednoho z antikoncepčních prostředků.

1	♥	♥								♥	♥	♥	♥
2	♥	♥	♥	♥							♥	♥	♥
3	♥												♥
4	♥	♥	♥	♥						♥	♥	♥	♥
5	♥	♥	♥	♥									
6								♥	♥	♥	♥	♥	♥
7	♥	♥											♥
8	♥	♥	♥						♥	♥	♥	♥	♥
9	♥									♥	♥	♥	♥
10						♥	♥	♥	♥	♥	♥	♥	♥
11	♥	♥	♥			♥	♥	♥	♥	♥	♥	♥	♥

1. dospívání jinak	7. pravidelné měsíční krvácení ženy
2. ztopoření mužského pohlavního orgánu	8. uvolnění semene (viz. 5)
3. kondom jinak	9. předstojná žláza
4. mužský pohlavní orgán	10. mužská pohlavní žláza
5. výron semene	11. chromozomy, které určují pohlaví ženy
6. ženská pohlavní buňka	

* Při ejakulaci se vyloučí asi 4 mililitry spermatu

3. Napiš správnou odpověď

Spočítejte, jaké je nejmenší a největší možné průměrné množství spermií vyloučených při jedné ejakulaci.

Nejmenší množství: _____ největší množství: _____

Napiš synonyma ke slovu oplodnění: _____

Jak zní synonymum ke slovu těhotenství? _____

Kde se po oplodnění vyvíjí zárodek? _____

Spočítejte, kolik uplyne týdnů/ dnů od početí do narození dítěte.

týdnů: _____ dnů: _____

Jak se nazývá vyplavení vajíčka do vejcovodu? _____

Může v této době dívka otěhotnět? Zakroužkuj: ANO - NE

Popiš, co se stane, když k oplodnění vajíčka nedojde: _____

Vypiš k jakým změnám dochází během těhotenství? _____

Zkus vlastními slovy vysvětlit znění tajenky z úkolu 2.

Řešení

2. Doplnovačka

T

1	♥	♥	p	u	B	e	r	t	a	♥	♥	♥	♥
2	♥	♥	♥	♥	E	r	e	k	c	e	♥	♥	♥
3	♥	p	r	e	Z	e	r	v	a	t	i	v	♥
4	♥	♥	♥	♥	P	e	n	i	s	♥	♥	♥	♥
5	♥	♥	♥	♥	E	j	a	k	u	l	a	c	e
6	v	a	j	í	Č	k	o	♥	♥	♥	♥	♥	♥
7	♥	♥	m	e	N	s	t	r	u	a	c	e	♥
8	♥	♥		v	Y	r	o	n		♥	♥	♥	♥
9	♥	p	r	o	S	t	a	t	a	♥	♥	♥	♥
10	v	a	r	l	E		♥	♥	♥	♥	♥	♥	♥
11	♥	♥	♥	x	X		♥	♥	♥	♥	♥	♥	♥

3. Napiš správnou odpověď

Spočítejte, jaké je nejmenší a největší možné průměrné množství spermií vyloučených při jedné ejakulaci.

Nejmenší množství: **240 milionů** největší množství: **480 milionů spermií**

Napiš synonyma ke slovu oplodnění: početí, koncepce

Jak zní synonymum ke slovu těhotenství? **Gravidita**

Kde se po oplodnění vyvíjí zárodek? **V děloze**

Spočítejte, kolik uplyne týdnů/ dnů od početí do narození dítěte.

týdnů: **36** dnů: **280**

Jak se nazývá vyplavení vajíčka do vejcovodu? **ovulace**

Může v této době dívka otěhotnět? Zakroužkuj: **ANO - NE**

Popiš, co se stane, když k oplodnění vajíčka nedojde: **Vajíčko se vyplaví spolu s krví ven z těla = menstruace**

Vypiš k jakým změnám dochází během těhotenství?

vymizí menstruační krvácení, rozšiřuje se děloha, zvětšují se prsy a někdy je počátek těhotenství provázen i ranní nevolností a změněnou chutí k jídlu.

Zdroje obrázků:

NEZNÁMÝ AUTOR. Book 26 Clip Art [cit. 2011 -20-03]. Dostupný pod licencí Public Domain Clip Art na WWW:

<<http://www.pdclipart.org/displayimage.php?album=37&pos=56>>

NEZNÁMÝ AUTOR. Note Clip Art [cit. 2011 -20-03]. Dostupný pod licencí Public Domain Clip Art na WWW:

<<http://www.pdclipart.org/displayimage.php?album=37&pos=281>>

OCAL. Question Mark clip art [cit. 2011-15-04]. Dostupný pod licencí Public Domain Clip Art na WWW: <<http://www.clker.com/clipart-10842.html>>